

"СВОБОДА" (LIBERTY)

FOUNDED 1893.

Ukrainian newspaper published daily except Sundays and holidays,
at 88 Grand Street, Jersey City, N. J.
Owned by the Ukrainian National Association, Inc.

Entered as Second Class Matter at the Post Office of Jersey
City, N. J. on March 30, 1911, under the Act of March 8, 1879.

Acceptance for mailing at special rate of postage provided for in Section
1105 of the Act of October 3, 1917, authorized July 31, 1918.

SUBSCRIPTION RATES:

THREE CENTS THE COPY.		ПОПОВНО ЧИСЛО ТРИ ЦЕНТИ.	
One year	\$ 7.00	На рік	\$ 7.00
Six months	\$ 3.75	На пів року	\$ 3.75
Three months	\$ 2.00	На три місяці	\$ 2.00
Foreign and Jersey City Rates:		За кордоном і в Джерсі Сіті і закордоном:	
One year	\$10.00	На рік	\$10.00
Six months	\$5.50	На пів року	\$5.50
Three months	\$3.00	На три місяці	\$3.00

Спеціальні тарифи на підписку в Україні.
Телефон "Свобода": 498. Montague, Tex. У. Н. Сокоз: 1888. Montague.

За оголошення редакція не відповідає.

3 Канади наклеювати наклейки гроші на т. з. Foreign Money Order.

Адреса: "СВОБОДА", 88 GRAND STREET, JERSEY CITY, N. J.

ДО ДІЛА!

(З приводу наради мужів довіри, скликаних "Об'єднанням Українських Організацій в Америці" до Філадельфії на 12 квітня).

На заклик президії "Об'єднання Українських Організацій в Америці" відбулася на 12 квітня с. р. у Філадельфії, Па. нарада мужів довіри, центральних та місцевих організацій. На нараду були представлені не лише доконали громади, як Нью-Йорк, але й полявські, як Пінсбург, ба й Шікаго.

Головною справою наради було питання, що потребують політика української імміграції в Злучених Державах наслідком рішення ради альянських амбасадорів в Парижі дня 14. марта с. р., затверджуючого гранишу Польщі, Установлену Польськими та більшовицькими в Ризі дня 18. марта 1921. року.

Питання викликало довшу та вичерпну дискусію, в якій забирали голос просто всі присутні. Мимо свого серед шлового зборився викладає подишу гідна згінність думок так про політичну ситуацію, як про способи дальшої боротьби. Висловом своїх згінностей були резолюції, подані нами у вчерашній числі нашої газети, — резолюції, які без винятку були прийняті одногласно.

Муж довіри в своїх односторонніх заявах не приймають рішення альянських амбасадорів та ризьких границь яко таких, на які український народ не дав своєї згоди. Вони відкинули й париські рішення яко необов'язуючі для українського народу, бо їх український народ не ухвалював. І ризький договір і париське рішення признає висловом насильства над правом українського народу на самовизначення. Проти таких посягань український народ борюється і боротися буде доти, поки не здобуде собі пановання на всій українській території, поки не осуде соборної української демократичної республіки.

Якими дорогами має йти ся боротьба за здобуття свободи всему українському народові, сего українські іммігранти в Америці ризити не хочуть і не можуть. Брати їх, які остали в старому краю, а котрі кожного дня переносять на своїх плечах тягар той боротьби, можуть ризити, якими способами боротьби, якими шляхами змїряти до великої цілі. Ставлячи собі такі мети, українські іммігранти в Америці не хочуть, однак, тим відлучаються сеї боротьби. Ажар протівно: вони сю боротьбу, якими способами вона не велася, признають за свою і попирають її будуть всіми способами.

Українські іммігранти в Америці припускають, що вона може погративати довгий час. Вони готові на затяжну боротьбу. Вони ризити на довгі роки боротьби. Вони постановляють поперти її хочи найдовше, вони ризити ставити за нею так довго, поки вона не скінчиться побудою українського народу.

Для скріплення підмоги для боротьби старого краю за національне визволення треба нутрішнього скріплення національних сил на імміграції. В тій шліш треба скріпити "Об'єднання Українських Організацій в Америці" та піддержати його діяльність. Для цього треба передусім почисити свої сили, що би знати, кільки нас є, очокх давати постійну поміч на українську визвольну боротьбу. Для цього ми треба поборювати серед себе всія приватні захопи амбітних одиниць, що свої особисті інтереси ставлять вище народного добра.

Як видно з цих ухвал, зїзд не брався за ухвалення голосних протестів, які нігде не находять відгуку, але дивився за скріплення наших власних сил. Всі наради та ухвали зїзду були переняті не духом пригноблення, але духом завзятї. З кожного слова бесідників видно було, що вський удар на наш народ, з якого боку він не падав, не викликає вже більше внутрішньої деморалізації, знеохоти до боротьби, але ще твердшу постанову віджирати за волю, вистояти при піднесенні прапори. Кожда промова на зїзді говорила, що ми живі і нікому себе похоронити не дамо, що ми хочемо жити, жити й боротися. Ніхто сього не підчеркував, бо се видно вишло вже в кров і кість української імміграції, що волю здобути можемо своєю власними організаційними силами.

Зїзд своїми нарадами та рішеннями дав доказ, що в українських іммігрантах в Америці злилася здорова душа. Він показав, що він відлучає здорівство та радить здоровим розумом. Тепер і делегати зїзду і всі, що їх відвідали, і всі, яким дорога справа визволення нашого народу, мають показати, що Українці вміють не тільки здорово відлучати й думати, здорово радити й ризити, але свої рішення по дозрівлї в життє не доводити. Лише, відомо може причисити до великої байдужості самостійності українського народу!

НОВА ТАКТИКА.

Три реальні сили: край, європейська імміграція та американська імміграція. — Три зародки боротьби: культура, економіка й політика. — Стара чи нова концепція? — Все національній Галицько-Українській Конфес.

(Від спеціального кореспондента "Свободи").

Сказавши минулого разу (див. наше "Без титлу"), що нашим гаслом однини має бути: **робити те саме, що й досі, але не так саме**, ми тим не хотїли сказати, що дотеперішня галицько-українська тактика була, в чимебудь фальшивою чи хибною. Це треба собі згадати, щоб уникнути всяких непорозумїнь і неясностей. Дотеперішня галицько-українська тактика була для свого часу й для дотеперішніх обставин шкідливою доброю й доцільною. Наше суспільство й наші політичні провідники, так у межах краю, як і поза його межі, не можуть закінчити собі ані одної поважнішої роботи. Все робилося так, як це диктувалося обставинами часу й місця. Всі виконували й виконують свій національний обов'язок так, як їм казала совість і як дозволяли сили. Для самовизначення чи для взаємних об'єднань не мїли, найменшої підстави.

Коли жте говоримо про потребу нової тактики, то це не є якийсь закликом на адресу дотеперішньої, а лише констатовацїею того факту, що новий час і нові обставини вимагають нової зброї чи за гострїння старої. Коли жте притуплюється то це не падає, щоб його кинуть: його треба зли й загострити й наставляти. Коли на війні починають битися на багнеті, то це не означає, що кулі ні до чого нездатні. Від того, як залежить остаточна перемога, щоб у потрібну хвилину змінити зброю чи тактику.

У чім же має полягати та наша нова тактика чи в якій на прямих мусить бути змінена тактика стара?

Одна людина не в є стані відповісти на ці важливі запитання. Може зробити лише цілєначення, а коли обставини перешкоджають їй вільно висловити свою волю, то мусить зробити й зроби́ть покликати міроти́ні чинники: політичні партії, наради, зїзди. Тут можна лише намітити ґрунтовні лінії, подати до дискусії загальні провідні думки. Що дійсність приймає, а що відкине — це пожежасте протязом часу.

Щоб згадати собі бодай короткі риси той нової тактики, треба насамперед ясно окреслити рамці наших можливостей і обсяг наших сил.

Галицько-українська справа стоїть на трьох основних підвалинах. Першою з них є сам край, сама Галичина, сама її свідомо українська лю́дність. Другою підвалиною є галицько-українська європейська імміграція: наша інтернована в Чехословаччині, наше студентство, наші культурні сили, розкидані по всіх європейських країнах. І, нарешті, третью підвалиною є наша американська імміграція, більшими масами осїда в Злучених Державах та Канаді, а меншими розкидано по цілій північній та полуденній Америці.

Це — три реальні сили, які має до своїх постоїв галицько-українська справа.

Кожда з цих сил має своє місце в боротьбі за галицько-українську державність: кожда з них має відігравати й це мусить відіграти свою роль в тій боротьбі. Першим і найголовнішим завданням нової тактики мусить бути доцільний поділ функцій між цими трьома чинниками.

Досі так було, що край своєю кров'ю й своєю матерією, своїми жертвами безперестанно підбирав ворожі атаки, європейська імміграція репрезентувала й давала провід, а американська імміграція матеріально підтримувала й підпомагала.

Досі так було, що край своєю кров'ю й своєю матерією, своїми жертвами безперестанно підбирав ворожі атаки, європейська імміграція репрезентувала й давала провід, а американська імміграція матеріально підтримувала й підпомагала.

Досі так було, що край своєю кров'ю й своєю матерією, своїми жертвами безперестанно підбирав ворожі атаки, європейська імміграція репрезентувала й давала провід, а американська імміграція матеріально підтримувала й підпомагала.

Досі так було, що край своєю кров'ю й своєю матерією, своїми жертвами безперестанно підбирав ворожі атаки, європейська імміграція репрезентувала й давала провід, а американська імміграція матеріально підтримувала й підпомагала.

Досі так було, що край своєю кров'ю й своєю матерією, своїми жертвами безперестанно підбирав ворожі атаки, європейська імміграція репрезентувала й давала провід, а американська імміграція матеріально підтримувала й підпомагала.

Досі так було, що край своєю кров'ю й своєю матерією, своїми жертвами безперестанно підбирав ворожі атаки, європейська імміграція репрезентувала й давала провід, а американська імміграція матеріально підтримувала й підпомагала.

Досі так було, що край своєю кров'ю й своєю матерією, своїми жертвами безперестанно підбирав ворожі атаки, європейська імміграція репрезентувала й давала провід, а американська імміграція матеріально підтримувала й підпомагала.

за державність Східної Галичини, мусить бути на тім Конґресі пропорціонально заступлені. Отже мусить у ньому брати участь представники краю, європейської імміграції та американської імміграції. Як перевести вибори до Конґресу — це наперед не вирішувати, але в кожді разі це мусить бути зроблено так, щоб кождий галицький Українець, де він не жив, уважав той Конґрес за виразник своїх думок, своїх настроїв і своїх намірів. Коротко: мусить зроби́ти так, щоб Конґрес був найвищою, найсильнішою й цілком непохитною авторитет в справі галицько-українського суспільства, без ріжниць партій, соціальної стану й місця осідку.

Конґрес мав би зібратися де-небудь у Західній Європі, найрадіше в якій-небудь нейтральній країні, як, прим., Швейцарії. Це для того, щоб на конґрес не влада ніяка політична тїнь, щоб йому не закинули германіфікації, антагонізму, русифікації чи подібного.

Такій Конґрес мїг би вирішити всі питання, намічені вгорі й дати для нашої дальшої боротьби всі потрібні вказівки. Хоч не й загальна думка, що в нашій програмі нічого не треба мїняти, але той Конґрес, заступаючи опінію цілого галицько-українського народу, може зупиняючись і на де-яких програмових питаннях. Зокрема виникло від недавнього часу питання про необхідність розширення концепції Західно-Української Держави шляхом включення до неї наших волинських, холмських і підляських земель, що підпали під владу Польщі. Це так-звана "концепція Галицько-Володимирської Держави", про яку останніми часами дуже багато говориться і в краю, і в імміграції.

Дуже велике й поважне це питання, але розумом поодиноких людей чи навіть партій його не розв'язати. Тільки сконцентрована опінія цілого галицько-українського народу могла б цілком авторитетно сказати й вирішити, що тут краще: лишитися при дотеперішній тітійшій концепції Галицької Держави чи поставити на її місце ширшу концепцію Галицько-Володимирської Держави.

Здається, що американська Україна могла б і навіть повинна була піднести свій голос у справі цього Конґресу. Від її волі й настроїв в значній мірі буде залежати, чи відбудеться цей Конґрес чи ні.

Берлін, 26 березня.

Здається, що американська Україна могла б і навіть повинна була піднести свій голос у справі цього Конґресу. Від її волі й настроїв в значній мірі буде залежати, чи відбудеться цей Конґрес чи ні.

Берлін, 26 березня.

Здається, що американська Україна могла б і навіть повинна була піднести свій голос у справі цього Конґресу. Від її волі й настроїв в значній мірі буде залежати, чи відбудеться цей Конґрес чи ні.

Берлін, 26 березня.

Здається, що американська Україна могла б і навіть повинна була піднести свій голос у справі цього Конґресу. Від її волі й настроїв в значній мірі буде залежати, чи відбудеться цей Конґрес чи ні.

Берлін, 26 березня.

Здається, що американська Україна могла б і навіть повинна була піднести свій голос у справі цього Конґресу. Від її волі й настроїв в значній мірі буде залежати, чи відбудеться цей Конґрес чи ні.

Берлін, 26 березня.

Здається, що американська Україна могла б і навіть повинна була піднести свій голос у справі цього Конґресу. Від її волі й настроїв в значній мірі буде залежати, чи відбудеться цей Конґрес чи ні.

Берлін, 26 березня.

Здається, що американська Україна могла б і навіть повинна була піднести свій голос у справі цього Конґресу. Від її волі й настроїв в значній мірі буде залежати, чи відбудеться цей Конґрес чи ні.

Берлін, 26 березня.

Здається, що американська Україна могла б і навіть повинна була піднести свій голос у справі цього Конґресу. Від її волі й настроїв в значній мірі буде залежати, чи відбудеться цей Конґрес чи ні.

Берлін, 26 березня.

Здається, що американська Україна могла б і навіть повинна була піднести свій голос у справі цього Конґресу. Від її волі й настроїв в значній мірі буде залежати, чи відбудеться цей Конґрес чи ні.

ФРАНЦІЯ ПЕРЕД ФІНАНСОВИМ БАНКОТСТВОМ.

Немовби в додаток до статті англійського журналіста Баркера під наголовком "Упадок Франції", яку ми переправили оногод з львівського Літературно-Наукового Вістника, появилася в поважнім ньюйоркським тижневику "Де Нью Репаблік" стаття під наголовком: "Чи Франція стоїть перед банкрутством?"

Автором статті є Ернест Майнор Петерсон, котрий є професором економіки на Пенсильванській університеті, а котрий край свого знає фінансове положення європейських держав з власного досведу, набутого розсидалим плічач своєю меланхолічнійським підлогою по Європі. Значить, в словах Петерсона можна бути гідно зніжкою обговорюваної ним справи.

Професор Петерсон, наперед припускає, що не тільки піднесення курсу французького франка є об'ємом нагалої та фундаментальної (основної) поправки фінансового положення Франції. Для такого припущення нема, на думку Петерсона, найменших основ, а головоси, що мовляв основою поправки курсу є досліпні переговори між Францією та Німеччиною, треба вважати чистою баягою. Що більше, навіть наше сповіненє всія бажань французького імперіалізму, навіть сповіненє надерської республіки з відорваній від Німеччини надерських провінцій, не може поправити французьких фінансів. Піднесення курсу французького франка треба вважати вислідом чистої маніпуляції французького уряду, а тим самим лише чужевоє поправою.

Докладом тяжкого положення французького скарбу є хочби кошт французької окупації Рурушину, який після французьких обчислень вносить за три перші місяці кошту півтора мільярда франків. Про фінансове положення Франції свідчить теж і те, що навіть меж обчисленнями всего державного недобору Франції нема згоди, бо коан уряд подає парламентові недобір за 1922 рік на 22 мільярда франків, а значні парламентарні провідники подають його на 25 мільярдів, а один банкір подає його на 35 мільярдів. Свідчить про нього також і те, що Франція платить тепер річно кошту 14 мільярдів франків лише на сплату процентів своїх публичних довгів, кошту воєнного довгу Англії та Америки вона навіть не думає сплатувати.

Виглядає на поправу положення нема ніяких. Навіть хочби Франції вдалося примусити Німеччину прийняти умови, то і тої багато ще літ мїж, заким Німеччина зможе заплатити свої нові зобов'язання, Франція не має нічого вибачити, як далі тягнути той новий населення останні жили, як далі кликати до його патріотизму, як далі виснажувати його сили та обкладати зобов'язаннями будучі покоління французького народу. Французький народ в своїй ошадистості та патріотизмі здібний ще до неогідної жертви, але й йому наконеч, як не уверється терпє, що жде Францію, але вони не мають на те ніякої заради з тої простої причини, бо ситуація такої заради не знає. Франція зашла в безвихідне фінансове положення. В упадок, на думку Петерсона, неминує, а повалення міністерства Пуанкаре буде першою признакою фінансової руїни Франції.

Не треба додати, що ся руїна відобється широким будогомо по всій Європі. Першим, які відлучують со руїну, будуть держави Малої Антанти та Польща, бо руїну пана відлучують насамперед його лївої. Невдавна чотириса-мільйонна французька позичка Польщі показує, що поза Францією буде першою жертвою французької фінансової руїни. Відрізана фінансова піддержка зі сторони Франції для Польщі означає фінансову руїну Польщі, її повне господарське, а затим і політичне руйнування.

УСПІХ РІДНОЇ ОСВІТИ НА ПІДКАРПАТСЬКИХ РУСИ.

В угорському "Учительському Альманасху" на 1923 рік находимо інтересну статистику шкільництва на Підкарпатті, яку тут подаємо:

В 1914 р. було на Підкарпатських Русах 638 народних шкіл, з того лєдиш 34 українських (руських), тепер є 705, а в тім українських (руських) 540.

Видальних шкіл було в 1914 р. 8, в тім ідиодної руської. Тепер є їх 12, а в тім 10 руських.

Гімназій було 3, в тім ідиодної руської; тепер є 4 гімназії і усі руські.

Учительських семінарій було 2 і ні одної руської; тепер є 3 і всі руські.

Торговельних шкіл не було ніяких; тепер є 2, з чого одна руська.

Сі цифри без сумніву говорять більше ніж найкрасні слова. Вони показують, який великий успіх і поступ осиянули наші браття з Угорської Русини завдяки вільності, яку мають в чесько-словацькій республіці.

Завдяки вільності підкарпатських Українців могли збудувати дуже шкоро своє рідне шкільництво, а насаджено штучно малярське шкільництво само зникло.

Тесаме було би і в Галичині і в Україні, який там була вільність. Але поки в Галичині є Польща, а на Україні Московщина, про се нема бесіди. Вони зі своїм шкільництвом, із шкільництвом пануючого над поневоленіми не уступається.

Вправді наші більшовицькі пишуть, що нема ріжниць, чи в Галичині Українці самі мають владу у своїх руках, чи Польські, ані чи на Україні Українці мають владу у своїх руках; чи Московська, — але от хочби згадати про стан шкільництва на Підкарпатських Русах показує, як виглядає правда.

Вона показує, що лише там може розвиватися рідна культура, де є вільність.

Вільність є на Підкарпатських Русах і тому там розвивається рідна культура.

Вільність треба також і на других українських землях, а вона може-там бути як тоді, як Польща, Московщина і Румунія уступається позах меж українських земель.

64 ГОДИНИ КНИЖОК

ДРУКАРНІ "СВОБОДА" ВИСИЛАМО ЛАРОМ!

ПРИ ЗАМОВЛЕННЯХ ПОНАД \$5.00 ДАЄМО ВІДПОВІДНИЙ ОПУСТ.

"СВОБОДА", 83 Grand St. JERSEY CITY, N. J.

УКРАЇНСЬКІ "НОВОБРАТЦІ" В ГАЛИЧИНІ СТРИЛЯЮТЬ ПОЛЬСЬКИХ ПОЛІЦАВ

Львівська польська часопись "Пісгеловна понезаляжовні" доносить з Коломиї:

Банди, зложена з кількох озброєних в кріс і ручні гранати Гайдамаки, які не згодолися до браки діяла дня 23. марта с. р. на станцію поліції в Рожиці, місцевості біля Коломиї. Поліцав, скріпчених нападом, ставали героїчній опір. По дошій вимині стріли з обох сторін, "бандити" енергично поранили двох поліцав, після чого віддалилися, забравши зі собою своїх ранених. До Рожиці вислово карну експедицію. Тяжко ранених поліцав відвезено до шпиталю в Коломиї.

котрі будуть певно задоволені, а тим самим допоможете в зус-
ові української гімназії в Зборові. 91-2
Пам'ятайте, що тільки дорогою науки зможе визволити
наше український народ. Наука це одинока зброя укр. народу!
Приходьте всі!

КОМІТЕТ.

